

Proiect reabilitare structurală, arhitecturală și funcțională ansamblu Biserica Aroneanu în scopul introducerii în circuitul turistic al orașului Iași

1 Introducere

Se cunoaște că Alexandru Lăpușneanu, în a doua sa domnie (1563-1568), a ridicat o biserică „sub dealuri”, cu hramul Sfântului Nicolae, biserica aflată în ruină la 1592 când se presupune că s-ar fi început zidirea noii biserici pe amplasamentul celei vechi sau în apropiere, așa după cum reiese dintr-un document de la 1618. Mai mult, un document de la 1606 a lui Ieremia Moghilă arată că el chiar a fost martor la zidirea bisericii de către Aron Vodă din pietre și lemn gata pregătite pe banii lui Petru Voievod pentru refacerea bisericii lui Alexandru Lăpușneanu.

Biserica a fost, în cea mai mare parte a timpului, biserică de mănăstire, în jurul acesteia fiind chilii (de altfel, locuitori în vârstă din comună își amintesc ruinele acestora în partea de vest a bisericii actuale).

O restaurare cea mai importantă s-a făcut în 1907 de către Comisiunea Monumentelor Istorice, despre care se menționează în buletinul acesteia din 1909.

În perioada 2001-2003 se execută lucrări de consolidare la biserică, constând din: consolidarea turlei cu centuri și stâlpișori din beton armat înglobați în zidărie, grinzi din beton armat la baza turlei și centură din beton armat pe cornișă. Cu aceeași ocazie, se restaurează arhitectural turla la exterior, punându-se în evidență detaliile originale, acoperite de tencuială în decursul restaurărilor anterioare (se deschid ferestrele din turlă, la dimensiunea originală și se reface arcatura acestora la exterior, cu replantarea discurilor smălțuite lipsă). De asemenea, se reface în întregime tencuielile interioare în vederea aplicării frescei.

Nu s-au făcut consolidări la fundații și nu au fost restaurate fațadele.

2 Motivație

Reabilitarea ansamblului biserica Aroneanu are ca scop introducerea monumentului în circuitul turistic având în vedere următoarele argumente:

(i) *vechimea și valoarea istorică, culturală și religioasă a monumentului*: biserica ridicată în 1592 pe ruinele uneia mai veche (ancadramentul de la intrare aparține bisericii inițiale, a lui Lăpușneanu), biserica este prima construcție din Moldova la care apare pridvorul deschis susținut de stâlpi în locul celui cu pereți), forma și ornamentația originale s-au păstrat în timp;

- (ii) *apropierea de centrul istoric al orașului Iași* (la circa 2km, un drum de 15...20min), cu monumentele căruia se poate lega într-un circuit turistic ușor de accesat;
- (iii) *amplasarea într-o zonă peisagistică deosebită a orașului, cu facilități de cazare și agrement* (lacul Ciric care se reabilitează în prezent, lacul Șorogari);
- (iv) *existența unor adaosuri recente parazite* ce trebuie reabilite arhitectural și funcțional și/sau înlăturate adaosuri care alterează spațiul monumentului (turnul de intrare, prăznicarul); acestea au fost realizate în cursul timpului, fără o documentație istorică și de specialitate;
- (v) *dotarea monumentului cu facilități turistice în scopul introducerii în circuitul turistic al orașului Iași și a împrejurimilor* (grup sanitar, muzeu, parcare, punct vânzare, alei, iluminat ambiental, climatizare, gard incintă, etc.) mai ales că drumul până la poarta monumentului se va reabilita în acest an; acestea se vor amplasa astfel încât să nu altereze imaginea monumentului dar, în același timp, să amintească de funcțiunea religioasă din prezent și cea monahală din trecut (mănăstire).

3 Conținutul proiectului

3.1 Reactualizare expertiză tehnică din 2001 la biserică, conform reglementărilor tehnice în vigoare (P100/1-2006 și P100/3-2008)

3.2 Expertiza tehnică la turn intrare (construit în 1960, fără documentație tehnică)

3.3 Expertiza tehnică a casei prăznicar (construită în 1992, fără documentație Tehnică)

3.4 Proiect de reabilitare structurală, arhitecturală și funcțională ansamblu Biserica Aroneanu, conținând obiectivele:

(1) Biserica:

- completarea lucrărilor de consolidare a fundațiilor prin realizarea la exterior a unei grinzi Vierendeel și a unui canal de aerisire pentru a preveni migrația în interior a umidității și deteriorarea picturii care va fi făcută; se va studia posibilitatea introducerii izolatoarelor seismice pentru protecția seismică de lungădurată a monumentului;
- reataurarea finisajelor exterioare cu evidențierea finisajelor inițiale găsite în sondaje;
- verificarea instalațiilor electrice și termice existente completarea și up-gradarea acestora în vederea realizării unui iluminat ambiental și a unui climat interior corespunzător conservării frescei și confortului termic;

(2) Turn clopotniță (existent, la intrare):

- remodelarea arhitecturală în conformitate cu tradiția și epoca (finisaje, acoperiș, poarta de intrare, clopote, iluminat, etc.);
- consolidare structurală;

(3) *Corp Anexă* cu următoarele funcțiuni: muzeu cu sală de expunere, grup sanitar pentru personal și pentru vizitatori, punct de vânzare documentație turistică, cărți, sală de prezentare audio-video (utilizată și ca sală de prăznuire), centrală termică, oficiu), lumânărar, activități caritabile; se va studia reamplasarea acestuia în cadrul incintei astfel încât să reconstituie vechea incintă a mănăstirii (în acest scop, se vor efectua sondaje arheologice prealabile pentru identificarea ruinelor vechilor chilii); corpul de clădire poate avea demisol, parter și mansardă și nu va afecta imaginea de ansamblu a monumentului; proiectul va conține toate specialitățile (arhitectură, rezistență, instalații);

(4) Sistematizare generală și împrejmuire:

- trotuar, rigole, evacuare și canalizare ape pluviale și menajere;
- alei pietonale, parcare;
- iluminat ambiental;
- gard pe limita de proprietate.